

Initiatiefvoorstel

Aan de gemeenteraad

Onderwerp: Verordening referendum met alternatief burgervoorstel Katwijk

Katwijk, 21 januari 2023

Aanleiding en doel

In Katwijk spelen de komende jaren veel projecten met een grote impact voor onze inwoners, bijvoorbeeld op het gebied van de energietransitie, verkeer en sport. In elk van deze projecten wordt geprobeerd de samenleving te betrekken. Soms burgers individueel, soms via belangenbehartiging groepen. Soms door het geven van input, soms door het laten aandragen van suggesties; participatie in vele vormen dus. Voor de besluitvorming kunnen burgers en groepen het woord voeren in de informatieve of oordeelsvormende sessies, hun visies naar voren brengen, de politiek beïnvloeden, maar het voorstel zelf kunnen zij niet meer veranderen.

Met de burgerparticipatieverordening en het burgerinitiatief is in de gemeente al veel mogelijk. De mogelijkheid tot het organiseren van een volksraadpleging door een alternatief burgervoorstel in te dienen op een voorgenomen beslissing die de gemeenteraad wil gaan nemen, ontbreekt vooralsnog. Een referendum op zichzelf geeft niet de ruimte voor een gewenste nuance; immers kunnen kiesgerechtigden alleen maar 'ja' of 'nee' zeggen. Een referendum zou ook de mogelijkheid moeten hebben om een alternatief voorstel voor te leggen. Indien initiatiefnemers van deze mogelijkheid gebruik maken (en de raad het alternatieve voorstel toelaat), kan tijdens het gehouden referendum gekozen worden tussen het voorstel of het alternatieve burgervoorstel. Het voorstel dat de meerderheid van stemmen heeft, wordt geacht te zijn aangenomen.

De procedure wordt beknopt toegelicht onder het kopje 'toelichting op de procedure' (pagina 3).

Beoogd resultaat

Het hoofddoel van de nieuwe referendumverordening is burgers meer directe invloed te geven op publieke besluiten die genomen moeten worden in Katwijk. Nevendoelen hierbij zijn:

- a. Zeggenschap voor iedereen vergroten;
- b. Burgerschap en betrokkenheid versterken;
- c. Democratische legitimiteit vergroten;
- d. Debat en dialoog in de gemeente tussen burgers en politici stimuleren;
- e. Zorgen voor inclusiviteit.

De nevendoelen zijn uitgewerkt onder het kopje '*Motivering voorstel*'.

Motivering voorstel

1.1. *Zeggenschap voor iedereen vergroot*

Het vergroten van de zeggenschap krijgt vorm doordat één instrument twee soorten referenda mogelijk maakt, namelijk over het voorgenomen raadsbesluit, en op het alternatief die inwoners indienen als alternatief voor een voorgenomen raadsbesluit.

1.2. *Burgerschap en betrokkenheid versterken*

Het vaststellen van deze referendumverordening maakt het voor mensen mogelijk zich ook buiten de verkiezingen uit te spreken over besluiten in de gemeente en geeft daarom verdere

invulling aan het versterken van de betrokkenheid van inwoners bij besluiten van de gemeente. Het streven burgers te betrekken, en de ambitie om een raadgevend referendum in te voeren, staat ook beschreven in het Coalitieakkoord 2022-2026 *'Met elkaar realistische keuzes maken'*:

"Inwoners willen op andere manieren meedenken en invloed hebben op hun directe leefomgeving of onderwerpen die hun toekomst aan gaan. De coalitie wil meer ruimte voor allerlei vormen van meedenken en samenwerken" (pagina 6)

"Een referendum stimuleert de betrokkenheid van inwoners en kan de representatieve democratie versterken. Dit wordt gezien als een aanvulling op de reeds bestaande democratische legitimiteit (pagina 6)"

Bovendien wordt de manier van inzamelen van handtekeningen op een laagdrempelige manier gefaciliteerd. Naast vrije inzameling van op papier bestaat er ook een mogelijkheid om handtekeningen te verzamelen via de website van de gemeente Katwijk. Tot slot wordt er geen opkomstdrempel gehanteerd, conform het Coalitieakkoord 2022-2026 *'Met elkaar realistische keuzes maken'* vermeldt. Er zal wél een uitkomstdrempel worden gehanteerd. Dit zal verder worden toegelicht onder het kopje 'Democratische legitimiteit vergroten'.

1.3. Democratische legitimiteit vergroten (uitkomstdrempel)

Een opkomstdrempel kan een negatief effect hebben op de hoogte van de opkomst. Zo kunnen voorstanders van een voorstel gestimuleerd worden om thuis te blijven aangezien zij door wel te gaan stemmen, eraan bij zouden dragen dat de opkomstdrempel zou worden gehaald, wat tegenstanders in de kaart zou kunnen spelen. Om ongewenste, perverse gevolgen van een opkomstdrempel bij een referendum te voorkomen, is het logisch om helemaal geen opkomstdrempel op te nemen.

Een alternatief dat wel gehanteerd wordt is de uitkomstdrempel. Dit houdt in dat een meerderheid van de kiezers voor één van de antwoordalternatieven moet stemmen én deze meerderheid een bepaald percentage van het totale electoraat dient te vormen.

Om de representativiteit en de democratische legitimiteit te waarborgen zal de precieze hoogte van de uitkomstdrempel worden bepaald door de initiatief-en referendumcommissie.

1.4. Debat en dialoog in de gemeente tussen burgers en politici stimuleren

Een referendum zorgt ervoor dat de inwoners actief deelnemen aan het publieke debat over zaken van gemeenschappelijk belang buiten de verkiezingen om. Via verschillende (sociale) media is te zien dat inwoners dat over verschillende onderwerpen in meer of mindere mate al doen. Het zal meer inwoners aanspreken zich in het publieke debat te mengen als er bij een referendum gestemd kan worden. Een referendum vergroot de maatschappelijke betrokkenheid en deze krijgt ook meer betekenis.

1.5. Zorgen voor inclusiviteit

In het kader van de implementatie wordt onderzocht of het mogelijk is om het stemmen te vergemakkelijken en dus niet alleen stemmen via stembureau mogelijk te maken, maar ook digitaal of per brief.

1.6. Het beleggen van ondersteuning bij de griffie

De ambtelijke ondersteuning en begeleiding van het proces rond de initiatiefnemers en de referendumcommissie zullen onder de verantwoordelijkheid van de raad worden geplaatst. Alle activiteiten die het college gewoonlijk uitvoert voor het houden van een verkiezing, zullen ook bij het houden van een referendum onder de verantwoordelijkheid van het college worden uitgevoerd.

1.7. Niet-bindend, alleen raadgevend

Met een verzoek voor een raadgevend referendum tonen inwoners hoe zij denken over besluiten van de gemeente. Echter, in de verordening gaat het uitsluitend om een niet-bindend referendum, dat alleen raadgevend kan zijn. Juridisch gezien kan het oordeel van de burgers niet bindend zijn. De gemeenteraad is en blijft het bevoegd gezag. Daarom is het noodzakelijk dat de gemeenteraad na een referendum een uitdrukkelijk besluit neemt over het betreffende onderwerp. Raadsleden kunnen zelf bepalen in hoeverre ze de uitslag van een referendum meewegen in hun besluit. In formeel-juridische zin houdt de raad de ruimte om een, van de uitslag van het referendum, afwijkend besluit te nemen.

In de verordening is bepaald dat alleen kiesgerechtigde inwoners van de gemeente (raadgevend) en niet de gemeenteraad zelf (raadplegend) het initiatief voor een referendum kunnen nemen. Deze keuze vloeit voort uit de overweging dat het houden van een referendum steun moet hebben onder de bevolking. De gemeenteraad neemt wel een besluit over het houden van een referendum. Het is aan het college om uitvoering te geven aan een positief besluit.

Toelichting op de procedure

2.1. Twee stappen

Iedere kiesgerechtigde inwoner van de gemeente Katwijk kan een verzoek indienen om tot een referendum over te gaan. Daarbij kan er gekozen worden voor het indienen van een alternatief plan. De procedure daarvoor bestaat in beide gevallen uit twee delen:

- Een inleidend verzoek: deze dient ondersteund te worden door ten minste 1.000 ingezetenen van de gemeente die kiesgerechtigd zijn.
- Een definitief verzoek: deze dient ondersteund te worden door ten minste 2.500 ingezetenen van de gemeente die kiesgerechtigd zijn.

2.2. Procedure in het kort

Een inleidend verzoek moet niet later worden ingediend dan een week voor de raadsvergadering waarvoor het besluit is geagendeerd. Als het inleidend verzoek ontvankelijk is, dan bepaalt de raad, na advies van de initiatief-en referendumcommissie of het besluit waarop het referendumverzoek zich richt niet onder de uitzonderingen valt. Is dit niet het geval, dan adviseert de commissie aan de gemeenteraad om het inleidend verzoek in te willigen en beslist de raad overeenkomstig. Hij schort dan de besluitvorming op en behandelt het alternatief voorstel. De raad kan ook nog pogen om een compromis te bereiken met de initiatiefnemers, waarbij vertegenwoordigers van de raad het voortouw nemen. Als dat lukt, dan trekken de initiatiefnemers hun alternatief burgervoorstel in.

Wil de raad echter vasthouden aan zijn oorspronkelijke ontwerpbesluit, dan hebben de initiatiefnemers nog tien weken om een definitief verzoek in te dienen. Ook tijdens de inzameling voor dit definitief verzoek kunnen de raad en de initiatiefnemers nog een compromis bereiken en zo een referendum voorkomen (waarvan de uitkomst immers ongewis is).

2.3. Het concept besluit wordt aangehouden tot na het referendum

Indien een referendum wordt gehouden wordt het concept besluit door de raad op gangbare wijze behandeld, alleen over het concept besluit wordt niet gestemd. Eventuele amendementen worden wel in stemming gebracht. Na het referendum wordt een stemming gehouden over het concept besluit zoals dat luidt na eventueel aangenomen amendementen.

Kanttekeningen

1.1. Niet alle onderwerpen zijn referendabel

In artikel 2 lid 3 van de referendumverordening zijn een aantal uitzonderingen opgenomen. Dit leidt ertoe dat niet alle onderwerpen referendabel zijn. Over aangelegenheden die onder de competentie van de raad vallen kunnen referendumverzoeken en alternatieve burgervoorstellen worden ingediend.

Er zijn uitzonderingen, maar verreweg de meeste besluiten zijn referendabel, zodat de verordening toch duidelijk bijdraagt aan het vergroten van de betrokkenheid.

1.2. Het aantal ondersteuningsverklaringen is groot

Een definitief verzoek tot het houden van een referendum moet ondersteund worden door ten minste 2.500 ondersteuningsverklaringen (artikel 24 lid 1). Om het gemakkelijker te maken een definitief verzoek te ondersteunen is het mogelijk digitaal een ondersteuningsverklaring in te dienen.

Er is bewust niet gekozen voor het ondersteunen van een voorstel door middel van een DigiD-systeem, omdat een referendumproces op veel punten vergelijkbare waarborgen stelt als het verkiezingsproces. Om twijfel over de betrouwbaarheid van ondersteuningsverklaringen te voorkomen dient een ondersteuner zijn of haar NAW-gegevens (naam, adres en woonplaats) en geboortedatum op de gemeentelijke website in te vullen.

1.3. Een niet-bindend referendum kan inwoners een verkeerde verwachting geven

Een referendum is een zwaar middel. Het is dan ook vanzelfsprekend dat de raad, voordat hij besluit een referendum te houden, goed nadenkt over de implicaties van het referendum, ook al is het niet bindend. Door de mogelijkheid van deelvragen kan het zijn dat de uitkomst van een referendum reden is om een besluit aan te passen of onderdelen van een besluit te schrappen. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid om goede voorlichting te geven over het doel van een referendum en een alternatief burgersvoorstel, en de mogelijke gevolgen daarvan. De initiatief- en referendumcommissie ziet erop toe dat dit ook gebeurt.

1.4. De raad heeft burgerparticipatiebesluiten gedelegeerd aan het college

Bij het vaststellen van de verordening Burgerparticipatie heeft de raad de bevoegdheid te besluiten of burgerparticipatie van toepassing is gedelegeerd aan het college. Ongeacht of en hoe deze delegatie in het nu ontwikkelde nieuwe participatiebeleid een plaats krijgt, de raad zal moeten besluiten over burgerparticipatie in het kader van deze verordening (artikel 6 lid 5). Dit betreft een concept raadsbesluit waarvoor een referendumverzoek is ingediend waarover geen burgerparticipatie heeft plaatsgevonden.

1.5. Een referendum organiseren kost geld

Omdat een referendum een zwaar middel is waarbij kosten gemaakt zullen worden, zijn er verschillende drempels opgeworpen voordat een definitief verzoek om een referendum te organiseren ontvankelijk is. Als aan alle eisen wordt voldaan is het aan de raad om een definitieve afweging te maken om wel of geen referendum te houden. In de praktijk zal echter bij het indienen van het eerste verzoek (artikel 6) al bekeken worden of de raad kan instemmen met het organiseren van een referendum. Onder middelen is een indicatie gegeven van de mogelijke kosten.

Juridisch

Juridisch vloeit de bevoegdheid van de raad om een referendumverordening vast te stellen voort uit artikel 149 van de Gemeentewet. Deze bepaling geeft de raad een autonome verordenende bevoegdheid om een referendum te organiseren over een te nemen besluit. Binnen de randvoorwaarden die de Grondwet en Gemeentewet stellen, staat het gemeenten vrij om hieraan een invulling te geven.

Middelen

De kosten die andere gemeenten raamden voor het organiseren van een referendum zijn verkend. Deze lopen uiteen van € 35.000 voor een eenvoudig referendum tegelijk met verkiezingen tot ruim € 200.000 voor een volledig op zichzelf staand referendum in een grotere

gemeente. Deze bedragen noemen we om een beeld te geven, maar moeten naar onze eigen gemeente worden vertaald.

Evaluatie

Na twee jaar worden de werkwijze en de resultaten op de beoogde doelstelling geëvalueerd. Deze evaluatie is opgenomen in de conceptverordening (artikel 23). Binnen de evaluatie wordt gehouden met de feitelijke uitvoering van het referendum, alsmede de pogingen tot het houden van het referendum. Hierbij kan gedacht worden aan het proces rondom het verzamelen van het aantal (digitale) ondersteuningsverklaringen en het opstellen van een alternatief burgervoorstel. Door het beleid te evalueren wordt tevens recht gedaan aan een daadwerkelijk democratische besluitvorming.

Bijlage(n)

Bijlage 1: Referendumverordening

Namens de fractie van D66 Katwijk,
Carin Tawfik

Raadsbesluit

Kenmerk :
Programma : Bestuur en ondersteuning
Onderwerp : Verordening referendum met alternatief burgervoorstel

De raad van de gemeente Katwijk;
Gelezen het voorstel van de fractie van D66 Katwijk van 21 januari 2023;
Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;

BESLUIT:

1. De Verordening referendum met alternatief burgervoorstel vast te stellen.
2. Beslispunt 2 van raadsbesluit 652910 in te trekken en aan het college de bevoegdheid te delegeren om te besluiten ten aanzien van de raadsbevoegdheid of burgerparticipatie van toepassing is zoals bedoeld in de verordening Burgerparticipatie, tenzij het burgerparticipatie betreft omtrent een raadsvoorstel waarvoor een verzoek tot het houden van een referendum is ingediend zoals bedoeld in de Verordening referendum met alternatief burgervoorstel.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Katwijk
in zijn openbare vergadering van

De griffier

De voorzitter

Verordening referendum met alternatief burgervoorstel

Paragraaf 1: Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepaling

In deze verordening wordt verstaan onder:

1. college: het college van burgemeester en wethouders van Katwijk;
2. raad: de gemeenteraad van Katwijk;
3. referendum: stemming waarbij de kiesgerechtigden zich uitspreken over een concept raadsbesluit op initiatief van de kiesgerechtigden;
4. kiesgerechtigde: iemand die stemrecht heeft voor de verkiezing van de leden van de raad van de gemeente Katwijk;
5. concept raadsbesluit: een aan de raad voorgelegd besluit dat op de agenda van de raadsvergadering is opgenomen;
6. burgerparticipatie: de betrokkenheid van derden bij de beleidsvorming door de gemeenteraad;
7. alternatief burgervoorstel: een voorstel ingediend door kiesgerechtigden als alternatief voor een ontwerp raadsbesluit;
8. referendum alternatief burgervoorstel: volksraadpleging waarbij een keuze wordt voorgelegd tussen het ontwerp raadsbesluit of het alternatief burgervoorstel;
9. initiatiefnemers: de initiatiefnemers van een referendum of alternatief burgervoorstel;
10. ondersteuningsverklaring: een (digitaal) formulier waarop een kiesgerechtigde aangeeft het verzoek tot het houden van een referendum en/of burgerinitiatief te ondersteunen waarbij de identiteit van de ondertekenaar bekend en verifieerbaar moet zijn;
11. centraal stembureau: het centraal stembureau van de Gemeente Katwijk.

Artikel 2 Voorwaarden voor een referendum

1. Een referendum of alternatief burgervoorstel vindt plaats op initiatief van kiesgerechtigden;
2. Een referendum wordt gehouden onder alle kiesgerechtigden;
3. Twee vormen van referenda zijn mogelijk;
 - a. Referendum over een ontwerp raadsbesluit;
 - b. Referendum alternatief burgervoorstel.
4. Een referendum of alternatief burgervoorstel is mogelijk over aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de raad vallen onderscheidenlijk over besluiten, die voor wensen en bedenkingen aan de raad worden voorgelegd op grond van artikel 169, vierde lid, van de Gemeentewet;
5. Van referenda en alternatieve burgervoorstellen zijn uitgezonderd besluiten:
 - a. van de raad of het college op bezwaar, bedoeld in artikel 6:4, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, dan wel inzake het voeren van rechtsgedingen;
 - b. in individuele kwesties, zoals benoemingen, ontslagen, schorsingen en geldelijke voorzieningen voor ambtsdragers of hun nabestaanden;
 - c. over het voor kennisgeving aannemen van nota's en rapporten;
 - d. over het vaststellen van de begroting en de rekening;
 - e. tot het vaststellen van gemeentelijke tarieven en belastingen;
 - f. in het kader van deze verordening;
 - g. ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waaromtrent het gemeentebestuur geen beleidsvrijheid heeft;
 - h. met als doel het benoemen of herbenoemen van een burgemeester;
 - i. tot de vaststelling, de herziening of de intrekking van een bestemmingsplan;
 - j. die zonder burgerparticipatie tot stand zijn gekomen.

Artikel 3: Termijnen

In het geval een in deze verordening genoemde termijn valt op een zaterdag, zondag of erkende feestdag, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag.

Hoofdstuk 2: De initiatief-en referendumcommissie

Artikel 4: Samenstelling

1. De raad stelt een initiatief-en referendumcommissie in;
2. De raad benoemt de leden van de commissie. De selectie van de leden vindt plaats op basis van een openbare sollicitatieprocedure;
3. De leden worden voor een periode van maximaal vier jaar aangewezen;
4. De commissie benoemt de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter van de commissie. De voorzitter draagt zorg voor het tijdig en periodiek bijeenroepen van de commissie, het leiden van de vergaderingen, het bewaken van de uitgangspunten en werkwijze en het bevorderen van een zorgvuldige besluitvorming;
5. De raad kan een lid voor maximaal één periode herbenoemen;
6. Een lid van de commissie is niet tevens;
 - a. burgemeester van Katwijk;
 - b. lid van de raad van Katwijk;
 - c. burgerlid van de raadscommissie van Katwijk;
 - d. wethouder van Katwijk;
 - e. ambtenaar door of vanwege het gemeentebestuur van Katwijk aangesteld of daaraan ondergeschikt.

Artikel 5: Taken

1. De initiatief- en referendumcommissie heeft tot taak de raad te adviseren over:
 - a. of een referendumverzoek of een alternatief burgervoorstel voldoet aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 2;
 - b. of een alternatief burgervoorstel voldoet aan de vormvereisten, genoemd in artikel 11, tweede lid, respectievelijk artikel 17, tweede lid;
 - c. de datum van het referendum;
 - d. de vraagstelling van een referendum inclusief de antwoordmogelijkheden en stemprocedure;
 - e. wijzigingen van deze verordening.
2. De commissie houdt toezicht op de correcte uitvoering van deze verordening en een eerlijk verloop van het referendum en adviseert raad gevraagd en ongevraagd dienaangaande;
3. De commissie is belast met de behandeling van klachten over besluiten van raad en college inzake referenda en alternatieve burgervoorstellen, de informatievoorziening en de wijze waarop campagnes worden gevoerd. Deze behandeling kan leiden tot openbaarmaking van het oordeel van de commissie. Een formeel bezwaar gaat uit naar de bezwaarschriftencommissie;
4. De commissie is verantwoordelijk voor het toezicht op de redactie van de referendumkrant, bedoeld in artikel 2;
5. De commissie stelt een reglement van orde vast voor de werkwijze van commissie en haar vergaderingen;
6. De commissie zendt het reglement ter kennisneming aan de raad en maakt het bekend op de in artikel 139 tweede lid Gemeentewet bedoelde wijze.

Hoofdstuk 3: Referendum over een ontwerp raadsbesluit

Artikel 6: Inleidend verzoek

1. Een inleidend verzoek bevat een aanduiding van het ontwerp raadsbesluit waarop het betrekking heeft, evenals de voornamen, achternamen, adressen en geboortedata van minimaal drie en maximaal zeven initiatiefnemers die gerechtigd zijn het initiatief te vertegenwoordigen;
2. Het inleidend verzoek om een referendum te houden wordt ondersteund door ten minste duizend geldige (digitale) ondersteuningsverklaringen van personen die kiesgerechtigd zijn op de dag dat het formulier, bedoeld in het vijfde lid, wordt verstrekt;

3. Een inleidend verzoek wordt schriftelijk ingediend bij de voorzitter van de raad, uiterlijk voor aanvang van de raadsvergadering waarin het ontwerp raadsbesluit wordt besproken;
4. Een ondersteuningsverklaring voor het inleidend verzoek wordt gedaan door opgave van naam, adres, woonplaats en geboortedatum;
5. Indien het verzoek niet-ontvankelijk wordt verklaard omdat geen burgerparticipatie heeft plaatsgevonden bij de totstandkoming van een concept raadsbesluit, besluit de raad alsnog over het al dan niet toepassen van burgerparticipatie op het concept raadsbesluit. Het concept raadsbesluit wordt niet behandeld tot de raad over burgerparticipatie betreffende het concept raadsbesluit besloten heeft, tenzij het concept raadsbesluit een spoedeisend karakter heeft;
6. Ondersteuningsverklaringen worden geplaatst op een daartoe door de raad verstrekt formulier waarop de titel van het ontwerp raadsbesluit wordt vermeld. In aanvulling hierop voorziet de gemeentelijke website in de mogelijkheid om digitale ondersteuningsverklaringen in te dienen. Deze digitale mogelijkheid komt zoveel mogelijk overeen met het papieren formulier voor de ondersteuningsverklaringen;
7. De voorzitter van de raad controleert de ondersteuningsverklaringen op naam, adres, woonplaats, geboortedatum en kiesgerechtigdheid als bedoeld in het tweede lid. Hierbij kan hij de methode van een steekproef gebruiken;
8. Op basis van het advies van de initiatief- en referendumcommissie als bedoeld in artikel 5, eerste lid, beslist de raad, artikel 2 in aanmerking nemend, of het inleidend verzoek wordt ingewilligd.

Artikel 7: Opschortende werking

1. Als het inleidend verzoek wordt ingewilligd, wordt het ontwerpbesluit zoals dat luidt na verwerking van eventuele aangenomen amendementen waarop het verzoek zich richt, aangehouden tot de eerstvolgende vergadering na de dag waarop de uitslag van het referendum wordt bekendgemaakt, dan wel tot onherroepelijk vaststaat dat geen referendum wordt gehouden;
2. Indien een ontwerpbesluit wegens spoedeisendheid geen uitstel kan lijden, kan de raad of het college het besluit toch nemen, onverminderd de mogelijkheid om over het oorspronkelijke ontwerpbesluit een referendum te houden.

Artikel 8: Definitief verzoek

1. Het definitief verzoek om een referendum te houden wordt ondersteund door ten minste vijftienghonderd geldige (digitale) ondersteuningsverklaringen van personen die kiesgerechtigd zijn op de dag dat het formulier, bedoeld in de vierde lid, wordt verstrekt;
2. Een definitief verzoek wordt ingediend bij de voorzitter van de raad binnen zes weken na de dag dat de raad heeft besloten dat het inleidend verzoek wordt ingewilligd. Deze zes weken vallen niet in de schoolvakanties voor het basis- en voortgezet onderwijs die voor de regio is aangewezen;
3. Een ondersteuningsverklaring voor het definitief verzoek wordt gedaan door opgave van naam, adres, woonplaats en geboortedatum;
4. Ondersteuningsverklaringen worden geplaatst op een daartoe door de raad verstrekt formulier waarop de titel van het ontwerp raadsbesluit wordt vermeld. In aanvulling hierop voorziet de gemeentelijke website in de mogelijkheid om digitale ondersteuningsverklaringen in te dienen. Deze digitale mogelijkheid komt zoveel mogelijk overeen met het papieren formulier voor de ondersteuningsverklaringen;
5. De voorzitter van de raad controleert de ondersteuningsverklaringen op naam, adres, woonplaats, geboortedatum en kiesgerechtigdheid als bedoeld in het eerste lid. Hierbij kan zij de methode van een steekproef gebruiken;
6. De raad maakt wekelijks bekend hoeveel geldige ondersteuningsverklaringen zijn ingediend;

7. De voor het inleidende verzoek verzamelde ondersteuningsverklaringen tellen niet mee voor het definitieve verzoek;
8. In de eerstvolgende vergadering van de raad na afloop van de termijn, bedoeld in het tweede lid, neemt de raad een besluit over het houden van het referendum. Indien voldoende geldige ondersteuningsverklaringen zijn ingediend, wijst hij het referendumverzoek toe.

Artikel 9: Vraagstelling

De vraagstelling dient kort en helder te zijn en luidt: Bent u voor of tegen het ontwerp raadsbesluit (titel van het ontwerp raadsbesluit).

Artikel 10: Vaststelling van de uitslag

1. De uitslag wordt bepaald bij gewone meerderheid van het totaal uitgebrachte aantal geldige stemmen. Het centraal stembureau berekent de uitslag van het referendum en geeft aan hoeveel stemmen voor en hoeveel stemmen tegen het ontwerp raadsbesluit zijn uitgebracht, alsmede het aantal blanco en ongeldige stemmen en het aantal stemmen bij volmacht. Het centraal stembureau stelt vast of een meerderheid voor dan wel tegen het ontwerp raadsbesluit, heeft gestemd, waarbij blanco en ongeldige stemmen buiten beschouwing worden gelaten;
2. Het centraal stembureau brengt de uitslag ten spoedigste over aan de raad.

Hoofdstuk 4: Het indienen van een alternatief burgervoorstel

Artikel 11: Inleidend verzoek

1. Een inleidend verzoek voor agendering van een alternatief burgervoorstel bestaat uit een aanduiding van het ontwerp raadsbesluit waarop het verzoek betrekking heeft en een alternatief burgervoorstel voor dit raadsbesluit bestaande uit een titel, een samenvatting, een uitwerking en de voornamen, achternamen, adressen en geboortedata van minimaal drie en maximaal zeven initiatiefnemers die gerechtigd zijn het initiatief te vertegenwoordigen;
2. Voor het alternatieve burgervoorstel gelden de volgende vormvereisten:
 - a. de titel is kort en bondig, vat het voorstel kernachtig samen en is niet misleidend;
 - b. de samenvatting bedraagt maximaal 200 woorden;
 - c. de uitwerking bedraagt maximaal 2.500 woorden;
 - d. het mag niet meerdere onderwerpen bevatten die geheel losstaan van elkaar.
3. Bij het uitwerken van het alternatief burgervoorstel kunnen burgers aanspraak maken op ambtelijke ondersteuning;
4. Het inleidend verzoek wordt ondersteund door ten minste duizend geldige (digitale) ondersteuningsverklaringen van personen die kiesgerechtigd zijn op de dag dat het formulier, bedoeld in het zevende lid, wordt verstrekt;
5. Een inleidend verzoek wordt schriftelijk ingediend bij de voorzitter van de raad, uiterlijk voor aanvang van de raadsvergadering waarin het ontwerp raadsbesluit wordt besproken;
6. Een ondersteuningsverklaring voor het inleidend verzoek wordt gedaan door opgave van naam, adres, woonplaats en geboortedatum;
7. Ondersteuningsverklaringen worden geplaatst op een daartoe door de raad verstrekt formulier waarop de titel van het ontwerp raadsbesluit wordt vermeld evenals titel en samenvatting van het alternatief burgervoorstel. In aanvulling hierop voorziet de gemeentelijke website in de mogelijkheid om digitale ondersteuningsverklaringen in te dienen. Deze digitale mogelijkheid komt zoveel mogelijk overeen met het papieren formulier voor de ondersteuningsverklaringen;
8. De raad controleert de ondersteuningsverklaringen op naam, adres, woonplaats, geboortedatum en kiesgerechtigdheid als bedoeld in het vierde lid. Hierbij kan zij de methode van een steekproef gebruiken;

9. Bij strijdigheid met de vormvereisten als bedoeld in het tweede lid krijgen de initiatiefnemers eenmalig gelegenheid hun alternatief burgervoorstel aan te passen. Zij krijgen hiervoor zeven dagen de tijd;
10. Op basis van het advies van de initiatief- en referendumcommissie zoals bedoeld in artikel 5, eerste lid, beslist de raad, artikel 2 in aanmerking nemend, of het inleidend verzoek wordt toegelaten.

Artikel 12: Opschortende werking

1. Als de raad het inleidend verzoek toelaat, wordt het ontwerp besluit zoals dat luidt na verwerking van eventuele aangenomen amendementen waarop het verzoek zich richt, aangehouden;
2. Indien een ontwerpbesluit wegens spoedeisendheid geen uitstel kan lijden, kan de raad het besluit toch nemen, onverminderd het bepaalde in artikel 13.

Artikel 13: Raadsbehandeling en overleg met initiatiefnemers

1. De raad plaatst een toegelaten alternatief burgervoorstel binnen drie maanden na toelating op de agenda van een commissievergadering. Tijdens deze vergadering worden de initiatiefnemers als bedoeld in artikel 11, eerste lid gehoord;
2. Indien de raad het alternatief burgervoorstel goedkeurt, eindigen de in deze verordening vastgelegde procedures;
3. Een afvaardiging van de raad kan namens de raad in overleg treden met de initiatiefnemers om een compromis te bereiken. Indien de raad en de initiatiefnemers tot overeenstemming komen, trekken de initiatiefnemers hun inleidend verzoek in;
4. Het uiteindelijke compromis zal schriftelijk worden vastgelegd;
5. Indien de raad het alternatief burgervoorstel niet goedkeurt, dan wel niet tot overeenstemming komt met de initiatiefnemers, dan kunnen de initiatiefnemers een definitief verzoek tot het houden van een referendum indienen.

Artikel 14: Definitief verzoek

1. Het definitief verzoek om een referendum te houden wordt ondersteund door ten minste vijftienghonderd geldige (digitale) ondersteuningsverklaringen van personen die kiesgerechtigd zijn op de dag dat het formulier, bedoeld in het vierde lid, wordt verstrekt;
2. Een definitief verzoek wordt ingediend bij de voorzitter van de raad binnen tien weken na de dag dat de raad heeft besloten dat het inleidend verzoek wordt ingewilligd;
3. Een ondersteuningsverklaring voor het definitief verzoek wordt gedaan door opgave van naam, adres, woonplaats en geboortedatum;
4. Ondersteuningsverklaringen worden geplaatst op een daartoe door de raad verstrekt formulier waarop de titel van het ontwerp raadsbesluit wordt vermeld evenals titel en samenvatting van het alternatief burgervoorstel. In aanvulling hierop voorziet de gemeentelijke website in de mogelijkheid om digitale ondersteuningsverklaringen in te dienen. Deze digitale mogelijkheid komt zoveel mogelijk overeen met het papieren formulier voor de ondersteuningsverklaringen;
5. De raad controleert de ondersteuningsverklaringen op naam, adres, woonplaats, geboortedatum en kiesgerechtigdheid als bedoeld in het eerste lid. Hierbij kan zij de methode van een steekproef gebruiken;
6. De raad maakt wekelijks bekend hoeveel geldige ondersteuningsverklaringen zijn ingediend;
7. De voor het inleidend verzoek verzamelde ondersteuningsverklaringen tellen niet mee voor het definitief verzoek;
8. In de eerstvolgende vergadering van de raad na afloop van de termijn, bedoeld in het tweede lid, neemt de raad een besluit over het houden van het referendum. Indien voldoende geldige ondersteuningsverklaringen zijn ingediend, wijst zij het referendumverzoek toe.

Artikel 15: Vraagstelling

1. De vraagstelling dient kort en helder te zijn en luidt:
 - Bent u voor het ontwerp raadsbesluit (titel ontwerp raadsbesluit);
 - Bent u voor het alternatieve burgervoorstel;
2. Indien er meerdere alternatieve burgervoorstellen zijn, dan worden alle opties (ontwerp raadsbesluit en de alternatieve burgervoorstellen) als keuzemogelijkheid opgenomen.

Artikel 16: Vaststelling van de uitslag

1. Het centraal stembureau berekent de uitslag van het referendum en geeft aan hoeveel stemmen voor het ontwerp raadsbesluit en het alternatieve burgervoorstel zijn uitgebracht, alsmede het aantal blanco en ongeldige stemmen en het aantal stemmen bij volmacht. Het centraal stembureau stelt vast of een meerderheid voor het ontwerp raadsbesluit of voor het alternatieve burgervoorstel heeft gestemd, waarbij blanco en ongeldige stemmen buiten beschouwing worden gelaten. Indien zowel het ontwerp raadsbesluit als het alternatieve burgerinitiatief geen meerderheid krijgen, worden beide geacht te zijn verworpen;
2. Het centraal stembureau brengt de uitslag ten spoedigste over aan de raad.

Hoofdstuk 5: Nadere regels voor de uitvoering van referenda

Artikel 17: Datum referendum

1. De raad bepaalt tegelijk met het besluit om een referendum te houden, of zo spoedig mogelijk daarna, de dag waarop de stemming over het referendum plaatsvindt;
2. De stemming vindt plaats niet eerder dan vijf maanden en niet later dan tien maanden na de dag waarop besloten is tot het houden van een referendum. De raad kan deze termijn met ten hoogste twee maanden verlengen om de stemming te combineren met een reguliere verkiezing van de raad, provinciale staten, de Tweede Kamer of het Europees Parlement om te voorkomen dat de stemming in een schoolvakantie voor het basis- en voortgezet onderwijs valt die voor de regio is aangewezen.

Artikel 18: Organisatie en procedure van de stemming

1. De stemming wordt zoveel mogelijk op dezelfde manier georganiseerd als de verkiezingen voor de leden van de raad;
2. Kiesgerechtigd zijn burgers die op de drieënveertigste dag voor de dag van het referendum kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van de leden van de raad;
3. In afwijking van het eerste lid kan de raad besluiten dat de stemming al dan niet aanvullend plaatsvindt via het internet of via briefstemmen;
4. Op de procedure ter voorbereiding, stemming, en de vaststelling en bekendmaking van de uitslag van het referendum zijn de hoofdstukken E, paragrafen 2 en 4, J, L, N, paragraaf 1, en P, paragrafen 1 en 4, van de Kieswet van overeenkomstige toepassing, voor zover bij deze verordening niet anders is bepaald.

Artikel 19: Budget en subsidie

1. Onmiddellijk nadat is besloten tot het houden van een referendum, stelt de raad een budget vast voor de organisatie van het referendum en voor het voeren van campagne;
2. De referendumkrant, bedoeld in artikel 20, valt onder het budget voor de organisatie van het referendum;
3. Het college kan aan een initiatiefnemer voor een referendum en andere partijen die een campagne willen voeren rondom dat referendum een nader te bepalen bijdrage verlenen voor de kosten van campagneactiviteiten ten behoeve van dat referendum;
4. De raad stelt met inachtneming van een advies van de initiatief- en referendumcommissie nadere regels vast voor de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om in aanmerking te komen voor een bijdrage in de kosten van de campagneactiviteiten en over de uitbetaling van de bijdrage;

5. Op bijdragen verstrekt op grond van deze verordening is de Algemene Subsidieverordening Katwijk 2018 niet van toepassing;
6. De wethouder die verantwoordelijk is voor het onderwerp maakt voor de campagne uitsluitend gebruik van de subsidie die hem door de raad is toegekend. Het ambtelijk apparaat en de gemeentelijke communicatiekanalen worden niet gebruikt voor de campagne en stellen zich inzake het referendum politiek neutraal op.

Artikel 20: Referendumkrant

1. Onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van de raad wordt een referendumkrant uitgebracht;
2. Vier weken voor het referendum wordt huis-aan-huis de referendumkrant verspreid. Tevens wordt de referendumkrant via de gemeentelijke website beschikbaar gemaakt;
3. Van de inhoud van de referendumkrant wordt een toegankelijke audiovisuele editie gemaakt die zo breed mogelijk onder de aandacht wordt gebracht;
4. De referendumkrant bevat tenminste:
 - a. informatie over het referendum;
 - b. een zakelijke samenvatting van de huidige stand van zaken en de veranderingen die het referendumvoorstel dan wel de referendumvoorstellen respectievelijk het alternatieve burgervoorstel dan wel de alternatieve burgervoorstellen zouden bewerkstelligen;
 - c. de titel, samenvatting en uitwerking van de referendumvoorstellen respectievelijk de alternatieve burgervoorstellen die ter stemming worden gebracht;
 - d. gelijke ruimte voor de raad dan wel het college en de initiatiefnemers voor hun argumenten.

Artikel 21: Gevolgen van de uitslag

Binnen vier weken na het houden van het referendum neemt de raad een besluit met betrekking tot het onderwerp van het referendum.

Hoofdstuk 6: Slotbepalingen

Artikel 22: Strafbepalingen

Met een hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie wordt gestraft degene die:

1. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen namaakt of vervalst met het oogmerk deze als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;
2. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen die hij zelf heeft nagemaakt of vervalst of waarvan de valsheid of vervalsing hem, toen hij deze ontving, bekend was, opzettelijk als echt en onvervalst gebruikt of door anderen doet gebruiken;
3. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen voorhanden heeft met het oogmerk om deze wederrechtelijk te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;
4. als gemachtigde stemt voor een persoon, wetende dat deze is overleden;
5. bij een referendum door gift of belofte een kiesgerechtigde omkoopt om volmacht te geven tot het uitbrengen van zijn stem;
6. stelselmatig personen aanspreekt of anderszins persoonlijk benadert ten einde hen te bewegen het formulier op hun oproepingskaart, bestemd voor het stemmen bij volmacht, te ondertekenen en deze kaart af te geven.

Artikel 23: Evaluatie

Deze verordening wordt twee jaar na de inwerkingtreding hiervan geëvalueerd op de werkwijze en de resultaten op de beoogde doelstelling.

Artikel 24: Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als Referendumverordening Gemeente Katwijk
2023.